

**KHOMISHENE YA TSHEBELETSO YA
SETJHABA**

**PEHELO YA SELEMO SE SENG LE SE SENG
E BEHELWANG BAAHI SELEMONG SA
DITJHELETE SA 2009/2010**

DIKAHARE

LEQEPHE

1.	RE BOMANG	1
2.	RE ETSANG	2
3.	KE MANG YA IKARABELLANG	4
4.	MAEMO A RONA A TSHEBETSO, RE A FIHLELLA JWANG LE SEPHETHO SEO RE SE FIHLELLETSENG	4
5.	RE IKEMISEDITSE HO ETSANG HO NTLAFATSA DITSHEBELETSO TSA RONA	10
6.	MOKGATLO LE BASEBELETSI	10
7.	BAJETE	12
8.	DINTLHA TSA HO BUISANA LE OFISI	12
9.	RE FUMANWA KAE	12

LEFAPHA	Khomishene ya Tshebeletso ya Setjhaba
RAPOROTO BAAHING	Selemo sa ditjhelete sa 2009/2010

1. RE BOMANG

Khomishene ya Tshebeletso ya Setjhaba e thehilwe ho latela Karolo 196 ya Molao wa motheo wa Rephaboliki ya Aforikaborwa, 1996. Ke mokgatlo fela o le mong o thehilweng ho latela Kgaolo ya 10 ya Molao wa motheo. Molao wa motheo o hlakisa hore ho na le Khomishene e le nngwe fela ya Tshebeletso ya Setjhaba bakeng sa Rephaboliki ya Aforikaborwa e nang le ditho tse 14, ba bahlano ba bona ba thongwa ka tshisinyo ke Seboka sa Naha. Setho se le seng se thongwa ho hlaha porofenseng ka nngwe ho tse robong kamora ho thongwa ke Moporemiri wa porofense ka tshisinyo ya komiti ya Ketsamolao ya Porofense. Ditho di bitswa Dikhomishenara mme ba kgethwa ke Moporesidente. Dikhomishenara tsohle di thongwa ke Moporesidente. Dikhomishenara tsena tse hlano tse sisintsweng ke Seboka sa Naha ba sebeletsa Ofising e Phahameng, ha ditho tse setseng di sebeletsa diporofenseng tsa bona. Tsamaiso bakeng sa ho thonya Dikhomishenara e laolwa ke Molao wa Khomishene ya Tshebeletso ya Setjhaba wa 1997 e hlakisang melawana ya Khomishene ya Tshebeletso ya Setjhaba hammoho le ditaba tse amanang le ona. Ho latela Molao, Khomeshinara e thongwa bakeng sa nako ya dilemo tse hlano, e leng nako e ntjhafatswang hanngwe fela bakeng sa selemo se le seng. Khomishene e etelwa pele ke Modulasetulo ya thontsweng ke Moporesidente ho hlaha Dikhomishenareng tseo tse kgethuweng.

Khomishene ya Tshebeletso ya Setjhaba e ikarabella Sebokeng sa Naha mme e pehelo ho sona selemo se seng le se seng. E tlamehile hape hore e raporote Lekgotleng la Ketsamolao la porofense e amehang ka diketsahalo tsa yona porofenseng e nngwe le e nngwe.

Khomishene ya Tshebeletso ya Setjhaba e tshehetswa ke Ofisi ya Khomishene ya Tshebeletso ya Setjhaba eo ofisi ya bona e phahameng e leng Pretoria hammoho le diofisi tsa mabatowa porofenseng e nngwe le e nngwe. Ofisi ya Khomishene ya Tshebeletso ya Setjhaba e etelwa pele ke Molaodikakaretso eo e leng yena Ofisiri e Ikarabellang. Moifo wa Ofisi ya Khomishene ya Tshebeletso tsa Setjhaba o hiruwa ho latela Molao wa Tshebeletso ya Setjhaba wa 1994.

Ponelopele

Khomishene ya Tshebeletso ya Setjhaba ke mokgatlo o ikemetseng ebile o hlohang leeme ho latela Molao wa motheo, 1996, sepheo e le ho matlafatsa tshebetso e kgabane pusong le hona Tshebeletsong ya Setjhaba ka ho ntsketsapele tikoloho ya seporofeshenale ebile e bontshang boitshwaro bo botle le ho tlisa boleng taolong ya tshebeletso e nang le

boikarabelo, tekano, ho fana ka ditshebeletso tse potlakileng, tse phethahetseng, tse hloakang bobodu hammoho le tse arabelang ditlhokong tsa batho ba Aforikaborwa.

Thomo

Sepheo sa Khomishene ya Tshebeletso ya Setjhaba ke ho ntshetsapele ditaba tsa bohlokwa ebile tse nang le boleng le metheo ya demokerasi e hlakisitsweng molaong wa motheo mabapi le Tshebeletso ya Setjhaba ka ho fuputsa, ho hlahloba, le ho buisana le ho tlaleha tsamaiso ya setjhaba. Ho latela ditsamaiso tsa diphuphutso, ho tla etswa bonnete ba hore ho ntshetswa pele bokgabane pusong hammoho le ditshebeletso tsa ditheko tse tlase, tse tsitsitseng ebile tse nang le boleng.

2. RE ETSANG

Khomishene ya Tshebeletso ya Setjhaba e fumana matla a yona Dikarolong tsa 195 le 196 tsa Molao wa motheo, 1996. Karolo ya 195 e hlakisa ka botlalo boleng le metheo e busang tsamaiso ya setjhaba e lokelwang ho ntshetswa pele ke Khomishene ya Tshebeletso ya Setjhaba. Ditaba tsa bohlokwa ebile tse nang le boleng le metheo ke tsena:

- a. maemo a phahameng a tshebetso a bontshang boitshwaro bo botle ebile ba seporofeshenale
- b. ho sebedisa mehlodi ka tsela e nepahetseng, e bolokang tjelete mme di sebediswe ka ho phethahala
- c. tsamaiso ya setjhaba e kgannwang ke ntshetsopele
- d. ho fana ka ditshebeletso ka mokgwa o hloakang leeme, o bontshang toka ebile o lekanang ntle le ho sekamela lehlakoreng le itseng
- e. ho arabela ditlhokong tsa batho le ho kgothaletsa setjhaba ho kenya letsoho ha ho ralwa maano
- f. tsamaiso e ikarabellang setjhabeng
- g. ho kgothaletsa tshebetso e pepeneneng
- h. ho hlahisa mehlodi e metle ya dithuso tsa batho le ntshetsopele ya makala a mosebetsi
- i. tsamaiso ya boemedi ba setjhaba le moifo o sebetsang ka thata o ntse o itshetlehile hodima bokgoni, maikemisetso, toka le tlhoko ya ho rarolla ho se lekane ha nako e fetileng

Ho latela Karolo 196(4) ya Molao wa motheo, 1996, mesebetsi le matla a Khomishene ya Tshebeletso ya Setjhaba ke ena:

- a. ho ntshetsapele ditaba tsa bohlokwa le metheo jwaloka ha e hlakisitswe Karolong ya 195 ka ho otloloha Tshebeletsong ya Setjhaba
- b. ho fuputsa, ho hlahloba mokgatlo, tsamaiso le mesebetsi ya moifo Tshebeletsong

ya Setjhaba ka ho toba ho ikamahanya le ditaba tsa bohlokwa le metheo e hlakisitsweng Karolong ya 195 hammoho le ditsamaisong tsa Tshebeletso ya Setjhaba

- c. ho sisinya mekgwa ya tshebetso ho netefatsa hore mosebetsi wa Tshebeletso ya Setjhaba o etswa ka potlako ebile ka ho phethahala
- d. ho fana ka ditaello tseo sepheo sa tsona e leng ho netefatsa hore mesebetsi ya moifo e amanang le ho thaota, ho suthisa, ho phahamisa le ho leleka mosebetsing e tsamaisana le ditaba tsa bohlokwa le metheo e hlakisitsweng Karolong ya 195
- e. ho tlaleha diketsahalo le mesebetsi ya lona, ho kenyeletswa ditshisinyo dife kapa dife tseo e di fumaneng le tseo e ka di etsang hammoho le dikeletso le ditaello tseo e ka fanang ka tsona; le ho hlahisa dihlahlobo tse entsweng ho leka ho hlakisa hore efela ditaba tsa bohlokwa le metheo e hlakisitsweng Karolong ya 195 e a latelwa le hore na
- f. ka boithaopo ba yona kapa ka ho fumana tlelebo efe kapa efe,
  - i. ho fuputsa le ho hlahloba mesebetsi e etswang ke moifo le ditsamaiso tsa ho thusa setjhaba mme ho tlalehwe bookameding bo phahameng bo tshwanetseng le molaong
  - ii. ho fuputsa ditletlebo tsa basebeletsi ba Tshebeletso tsa Setjhaba tse amanang le diketso tsa ofisi kapa diphoso le ho hlahisa ditshisinyo tsa kalafo e tshwanetseng
  - iii. ho hlahloba le ho fuputsa hore tshebetso e ntse e ikamahanya le ditsamaiso tse tshwanetseng Tshebeletsong ya Setjhaba
  - iv. ho eletsa boemedi ba puso naheng le diporofenseng mabapi le mosebetsi wa moifo Tshebeletsong ya Setjhaba, ho kenyeletswa dintlha tse amanang le ho thaota, ho hira, ho suthisa, le ho lokolla batho mosebetsing hammoho le dintlha tse ding tsa makala a thuto a moifo Tshebeletsong ya Setjhaba.

Mosebetsi wa Khomishene ya Tshebeletso ya Setjhaba o bopilwe ho potoloha dibaka tse tshelletseng tsa bohlokwa ebile e le tsa tshebetso, ho bolelwa:

- Boetapele le ho lekola botjha Dithuso tsa Batho,
- Ho Ntlafatsa Tshebedisano ya batho,
- Tlhahlobo ya Puso,
- Ho fana ka Tshebeletso le Dihlahlobo tsa ho Ikamahanya,
- Diphuphutso tsa Tsamaiso ya Setjhaba
- Boitshwaro bo botle ba Seporofeshenale.

Dibaka tsena di arotswe ka makala ana a tshebetso a latelang:

- a. **Lekala: Boetapele le Ditshebeletso tsa Tsamaiso** le thusa Khomishene ya Tshebeletso ya Setjhaba ho ntshetsapele boetapele bo tshwanetseng, taolo ya dithuso tsa batho, tshebedisano mosebetsing hammoho le ditshebeletso tsa

basebeletsi

- b. **Lekala: Ho lekola le ho hlahloba** le thusa Khomishene ya Tshebeletso ya Setjhaba ho theha maemo a phahameng a ho fana ka ditshebeletso, ho hlahloba le puso e ntle Tshebeletsong ya Setjhaba
- c. **Lekala: Serithi le ho hloka bobodu** le thusa Khomishene ya Tshebeletso ya Setjhaba ho etsa diphuphutso tsa tsamaiso ya setjhaba, ho ntshetsapele maemo a phahameng a boitshwaro bo botle basebeletsing ba setjhaba le ho thusa ho thibela le ho lwantsha bobodu
- d. **Ditshebeletso tsa Kgwebo** di tshehetsa makala a mararo a tshebetso ka ho fana ka ditshebeletso tsa tsamaiso

3. KE MANG YA IKARABELLANG

Modulasetulo wa Khomishene ya Tshebeletso ya Setjhaba ke Ngk. Ralph Mgijima eo e leng Molaodi wa Phethahatso ho ya ka Molao wa Tshebeletso ya Setjhaba.

Molaodikakaretso wa Ofising ya Khomishene ya Tshebeletso ya Setjhaba ke Mong. Mashwahle Diphofa eo e leng Mosebeletsi wa Mmuso wa Akhaonting ho ya ka diphele tsa Molao wa Taolo ya Ditjhelete tsa Setjhaba.

4. MAEMO A RONA A TSHEBETSO, RE A Fihlella JWANG LE SEPHETHO SEO RE SE FihlelletseNG

Maemo a phano ya tshebeletso a Khomishene ya Tshebeletso ya Setjhaba a fuperwe Moralong wa Ntlafatso wa Tshebeletso (SDIP) wa selemo sa ditjhelete wa 2009/10. Moralo wa Ntlafatso wa Tshebeletso o thusa ka hore ke moralo wa ho tsebisa bathahaselli mabapi le maemo a tshebeletso a Khomishene ya Tshebeletso ya Setjhaba Dithebole tse latelang di bontsha dikarolo tsa Moralo wa Ntlafatso wa Tshebeletso hammoho le tswelopele e entsweng ho fihlela maemo selemong sa ditjhelete sa 2009/10.

Ditshebeletso tsa bohlokwa	Basebedise	Maemo a jwale	Dikatlho tse fihleletsweng ha jwale ha ho bapiswa le maemo a behilweng
Ho laola diphuphutso tsa tshebedisano mosebetsing le ho fuputsa ditletlebo tsa basebeletsi ba setjhaba	Mafapha a Puso	Raporoto e tshwereng dipatlisiso le tse fumanweng le ditshisinyo di phethetswe	Tokomane ya Mabaka a Tharollo ya Ditletlebo a Selemo sa Ditjhelete sa 2008/2009 le Pehelo ka Tekolo ya Tshebeletso ya Setjhaba ya Thuto le Thupelo tsa Bolaodi ba Diphehiso mabapi le Ntshetsopele ya Bokgoni le Tswelopele ya Mesebetsi Tshebeletsong ya Setjhaba di ile tsa phethelwa

Ditshebeletso tsa bohlokwa	Basebedise	Maemo a jawale	Dikatlho tse fihleletsweng ha jawale ha ho bapiswa le maemo a behilweng
		80% ya ditlitlebo tsohle tse keneng ebile tse phethetsweng nakong ya dikgwedi tse tharo ho tloha mohla ho fumanweng ditokomane tsohle tse tshwanetseng	Khomishene ya Tshebeletso ya Setjhaba e fumane ditlitlebo tse 614. Le ha ho le jwalo, dinyewe tse 84 (13.7%) ha di a ka tsa phethelwa hobane ho ne ho se na tsebiso e felletseng e tswang mafapheng. Ditlitlebo tse 530 tse setseng (86.3%) di ile tsa phethelwa/tsa kwalwa dikgweding tse tharo
Ho ntlafatsa le ho phahamisa Boetapele ba Tshebeletso ya Setjhaba	Ofisi ya Moporesidente Mafapha a mmuso Akhademi Mekgatlo eo e seng ya Mmuso Makgotla a Porofense a Phethahatso	Pehelo e nang le diphuputso le ditshisinyo tse phethilweng	Ho phethetswe Raporoto ya ho Buisana le ba amehang tabeng ya ho Khiri le Tsamaiso ya Mafapha a Mmuso Tshebeletsong ya Setjhaba. Ho hlahisitswe Raporoto ya Tshebetso ya Setjhaba e Phethahetseng moo ho kgothaletswang dikamano tsa tshebedisano mmusong Ho rometswe Raporoto ya ho kenya tshebetsong Taolo ya Tshebetso le Ntshetsopele bakeng sa Balaodi ba Phahameng Porofenseng ya Limpopo hore Khomishene ya Tshebeletso ya Setjhaba e e ananele semmuso
Ho lekola Mosebetsi wa Dihloho tsa Mafapha (HoDS)	Ofisi ya Moporesidente Mafapha a Mmuso Baokamedi ba Phethahatso le Dihloho tsa Mafapha	Tokomane ya Mabaka ka mosebetsi o seng o entswe wa ho phethela ditumellano tsa mosebetsi tsa Dihloho tsa Mafapha di entswe Baokamedi ba Phethahatso bo fuwe dikeletso tse tshwanetseng ka mosebetsi wa Dihloho tsa Mafapha a bona Ho phethetswe raporoto ya dintlha tse fumanweng ha ho ne ho etswa dipatlisiso le ditshisinyo	Bathahaselli bohle ba ile ba romelwa Ditataiso tsa ho Hlahloba Dihloho tsa Mafapha ka Loetse 2009 bakeng sa selemo sa ditjhelete sa 2008/09 Dihloho tsa Naha tse 23 le tse 48 tsa porofense ba rometse Ditumellano tsa Mosebetsi tsa bona tsa selemo sa ditjhelete sa 2009/10 Ho ile ha hlahlojwa Dihloho tse 20 tsa mafapha a naha le tse 33 tsa diporofense bakeng sa sedikadikwe sa 2007/08. Ho hlahlobuwa Hlooho ya lefapha e le 1 bakeng sa sedikadikwe sa 2008/09 Ho ile ha romelwa leano la ho kengwa tshebetsong la Mokgwa wa Tshebetso le Tlahlolo ya Mokgatlo hore le ananelwe Porojeke e neng e hlwauwe nakong ya dihlahlobo tsa mafapha a mmuso ya dintlha tsa boetapele bo ka sehloohong e ile ya behelwa ka thoko bakeng sa selemo sa ditjhelete sa 2010/11 mme ya emelwa ke tekolo botjha ya tsamaiso ya tlahlolo ya Hlooho ya Lefapha
Ho lekola botjha ditshebetso tsa	Ofisi ya Moporesidente	Ho phethetswe raporoto ya dintlha	Ho phethetswe Raporoto ya Dihlahlobo tsa Puso ntlheng ya

Ditshebeletso tsa bohlokwa	Basebedise	Maemo a jwale	Dikatlheho tse fihleletsweng ha jwale ha ho bapiswa le maemo a behilweng
dithuso tsa batho ka ho hlahisa diraporoto tsa diphuphutso le ditshisinyo	Mafapha a Mmuso Akahademia Mekgatlo eo e seng ya Mmuso Makgotla a Phethahatso a Porofense	tse fumanweng ha ho ne ho etswa dipatlisiso le ditshisinyo	Tsamaiso ya Dithuso tsa Batho Tshebeletsong ya Setjhaba Pehelo ka Tekolo ya Matla a Leano le Tsamaiso ya Lifi ya ho Holofala le Ho Phomola ka Lebaka la Ho Kula (PILIR) ka Mekgwa ya Lifi ya Ho Kula Tshebeletsong ya Setjhaba e ile ya hlophiswa
Ho hlahloba mafapha mabapi le dintlha tsa bohlokwa tse hlakisitsweng karolong ya 195 ya Molao wa motheo	Ofisi ya Moporesidente Mafapha a Mmuso Akhademia Mekgatlo eo e seng ya Mmuso Makgotla a Phethahatso a Porofense	Ho phethetswe diraporoto tsa dintlha tse fumanweng ha ho ne ho etswa dipatlisiso le ditshisinyo	Ho phethetswe diraporoto tse mashome a mararo tsa mafapha tsa M&E tse shebaneng le boikamahanyo ba mafapha le dintlha tsa bohlokwa tsa Molao wa Motheo hammoho le taolo ya setjhaba Ho phethetswe raporoto ya botshelela ya M&E ya Tshebeletso ya Setjhaba e Kopanetsweng
Ho hlahloba maemo ao Tshebeletso ya Setjhaba a leng ho ona	Mafapha a Puso Bookamedi Palamente Diketsamolao tsa Diporofense Dibaka tsa setjhaba	Ho phethetswe diraporoto tsa dintlha tse fumanweng ha ho ne ho etswa dipatlisiso le ditshisinyo	Pehelo ya 2010 SOPS ya mookotaba wa: <i>Ho Kopanya, Kgokahanyo le Tshebeletso ya Setjhaba e Sebetsang</i> e ile ya hlophiswa
Ho hlahloba dikatlheho tsa mananeo a hlwauweng a puso	Mafapha a Puso Bookamedi Palamente Diketsamolao tsa Porofense Dibaka tsa Setjhaba	Ho phethetswe diraporoto tsa dintlha tse fumanweng ha ho ne ho etswa dipatlisiso le ditshisinyo	Ho phethetswe hlahlobo ya Lenaneo la Kopanelo ebile le Tsitsitseng la Ntshetsopele ya Dibaka tsa Mahae Puisano ka Maano a Phokotso ya Bofuma le Ho Thusetsa e ile ya etswa ke bathahaselli. Pehelo ka tse entsweng ka dipuisano e ile ya hlophiswa Ho phethetswe Raporoto ya Tihahlobo e Bohareng ya Tekolo Botjha ya Bohareng ka Lenaneo la Katoloso la Mesebetsi ya Setjhaba
Ho hlahloba ditshebeletso tseo ho fanwang ka tsona	Mafapha a Puso Bookamedi Dikomiti tsa Dipotefolio Diketsamolao tsa Diporofense Ditsebi Thutong Mekgatlo eo e seng ya puso	Ho phethetswe diraporoto tsa dintlha tse fumanweng ha ho ne ho etswa dipatlisiso le ditshisinyo	Ho bile le dihlahlobo diteisheneng tse kgethuweng tsa bophelo bo botle mme ha phethelwa le diraporoto Ho phethetswe Raporoto mabapi le ho kenya tshebetsong Phethahatso ya Ditsha tsa Tshebeletso tsa Thusong ntlheng ya Phano ya Ditshebeletso tse Kopanetsweng.
Ho sisinya mekgwa e tla netefatsa mosebetsi o phethahatseng ebile o etswang ka potlako Tshebeletsong ya Setjhaba	Mafapha a Puso Bookamedi Dikomiti tsa Dipotefolio Diketsamolao tsa Diporofense Ditsebi Thutong Mekgatlo eo e seng ya puso	Ho phethetswe diraporoto tsa dintlha tse fumanweng ha ho ne ho etswa dipatlisiso le ditshisinyo	Ho phethetswe Hlahlobo ya Boleng ba Tshehetso eo ho fanwang ka yona ho Ditsebi tsa Ditshebeletso tsa Bongaka tsa Tshohanyetso Pehelo ka Tekolo ya Phethahalo ya Ditsi tsa Tshebeletso ya Thuso Tshebeletsong e Kopanetsweng e

Ditshebeletso tsa bohlokwa	Basebedise	Maemo a jwale	Dikatleho tse fihleletsweng ha jwale ha ho bapiswa le maemo a behilweng
Ho ntlafatsa le ho ntshetsapele Boetapele Tshebeletsong ya Setjhaba	Boporesidenteng Mafapha a Puso Ditsebi Thutong Mekgatlo eo e seng ya Puso Makgotla a Bookamedi a Diporofense	Ho phethetswe diraporoto tsa dintlha tse fumanweng ha ho ne ho etswa dipatlisiso le ditshisinyo	ile ya phethahatswa Pehelo ya Ho Kgotsofala ha Phuputso ya Baahi ka Tshebeletso ya Setjhaba e ile ya romelwa Khomisheneng ya Tshebeletso ya Setjhaba hore e amohelwe
Ho fuputsa mosebetsi wa Dihloho tsa Mafapha	Boporesidenteng Mafapha a Puso Ditsebi Thutong Mekgatlo eo e seng ya Puso Makgotla a Bookamedi a Diporofense	Ho hlahlobuwe Dihlooho tsohle tsa Mafapha tse tswanetseng ka katleho hape ho lekotswe le ho hlahloba ditumellano tsa mosebetsi Dihlooho tsa Mafapha Ho phethetswe Diraporoto tsa dintlha tse fumanweng ha ho ne ho etswa dipatlisiso le ditshisinyo ka nako e behilweng	Thempoleiti ka ho ntshetsa pele Ditataiso ka Ho Kenya Letsoho ha Setjhaba e ile ya phethahatswa Ho hlahlobuwe palo yohle ya Dihlooho tsa mafapha a 12 a naha le a 15 a diporofense bakeng sa sehla sa ho hlahloba mosebetsi sa 2007/08. Dihlahlobo di tla tswela pele ho fihla ka Phupjane 2009 Dihlooho tsa Mafapha a naha tse 27 le tsa diporofense tse 70 di rometse ditumellano tsa bona tsa mosebetsi bakeng sa selemo sa ditjhelete sa 2008/09 Khomishene ya Tshebeletso ya Setjhaba e rometse raporoto Palamenteng le Moporesidenteng ka mosebetsi o entsweng ha ho ne ho faelwa ditumellano tsa mosebetsi bakeng sa selemo sa ditjhelete sa 2008/09
Ho fuputsa ditlwaello tsa setjhaba tsa taolo tse sa tlwaelehang kapa tse sa phethahalang	Mafapha a mmuso Dikomiti tsa Potefolio tsa Phethahatso Makgotla a etsang molao a Porofense Akhademia Makgotla ao e seng a Mmuso	Diphuputso tse 80% di phethahaditswe dikgweding tse tharo ho tloha ha ho ne ho amohelwa ditokomane kaofela Ho phethetswe Diraporoto tsa dintlha tse fumanweng ha ho ne ho etswa dipatlisiso le ditshisinyo ka nako e behilweng	Ho amohetswe ditlitlebo tse 131 ho ya diphelelo tsa Melao ya Ditletlebo e neng e kwalwe/ya phethelwa. Ho ditlitlebo tse 131, tse 7 di bile le phuputso e felletseng e ileng ya etswa. Ho bile le diphuputso tse ding tse 11 tse matla tse entsweng le ditlitlebo tse 53 tse ileng tsa amohekwa ho ya ka Melao ya Diphelelo la ho 118 ka Hlakubele Ho phethetswe Pampiri ya Dintlha mabapi le Ditletlebo tse keneng Khomisheneng ya Tshebeletso ya Setjhaba, Raporoto ya Tsamaiso ya batho ba entseng dikopo ba nang le Rekoto ya Botlokotsebe hammoho le Raporoto ya Boitshwaro bo Hlephileng tshebedisong ya ditjhelete bakeng sa selemo sa ditjhelete sa 2007/08. Ho hlophisitswe Raporoto mabapi le Dihlahlobo le Mosebetsi wa Taolo ya Phepele ya Mosebetsi ha ho rekwa dithoto/disebediswa le Ditshebeletso mafapheng a kgethuweng mme ho shebanwe le tshebediso ya tjhelete ya ditefello

Ditshebeletso tsa bohlokwa	Basebedise	Maemo a jwale	Dikatleho tse fihleletsweng ha jwale ha ho bapiswa le maemo a behilweng
			ka kakaretso e kana ka R200 000.00
Ho laola, ho boloka le ho etsa bonnete ba hore ho sebediswa ditshebeletso tsa motheo tsa ditsebiso ka thekenoloji ka ho phethahala le ditsamaiso tse potlakileng	Dikhomishenara Moifo/Basebeletsi Ofising ya Khomishene ya Tshebeletso ya Setjhaba	Pehelo le diphuputso le dikgothaletso di phethetswe	Ho kentswe Marangrang a Bohlokwa a Poraefete e le hore ho matlafatswe kgokahano ya marangrang hammoho le tshireletso ya ditsebiso ka thekenoloji
Theha tlwaelo ya mokgwa wa boporofeshenale Tshebeletsong ya Setjhaba	Phethahatso Mafapha a mmuso Makgotla a etsang molao Ditlitlebo	Thusa ka tshehetso ya bongodi ba seporofeshenale Foramong e Lwantshang Bobodu Ho laola boikamahanyo le Mokgwa wa Tshebetso wa tshebediso ya Ditjhelete ke Bahlanka ba Phahameng Tsamaisong Ho laola Mohala wa mahala o Lwantshang Bobodu Ho be le katleho ha ho tshwerwe diwekeshopo mme ho be le diraporoto hore tsamaiso ya tsona e jwang Ho boelwe ho lekolwe botjha Tumellano ya Boitshwaro hammoho le Gazette melawaneng ya Tshebeletso ya Setjhaba Ho ile ha ba le tlhokomediso ka boitshwaro ba seporofeshenale hammoho le ho lwantsha bobodu	Ho ile ha fanwa ka tshehetso tsa ditshebeletso tsa bongodi Foramong e Lwantshang Bobodu. Komiti ya NACF ya Tshebetso. Ho ile ha tshwarwa dikopano tse pedi, e le nngwe ya EXCO le e le nngwe ya NACF Ho ile ha fihlellwa boikamahanyo ba palo ya 81% ho hlaha mafapheng ho latela Mokgwa wa Tshebetso wa tshebediso ya Ditjhelete Ntlheng ya NACH, ho ile ha tlalehwa dinyewe tse 1 340 tsa bobodu ho latela dipehelo tse behetsweng mafapha tsa Mokgwa wa Tshebetso wa tshebediso ya Ditjhelete Ho ile ha tshwarwa diwekeshopo tse pedi ka katleho le ditsamaiso tsa diporofense tabeng ya tsamaiso ya NACF Ho ile ha tshwarwa diwekeshopo tse tharo ho ntshetsapele Tumellano ya Boitshwaro bo Botle Ho ile ha dulwa majwana moo ho neng ho tshohlwa boitshwaro bo botle hape ba seporofeshenale Tshebeletsong ya Setjhaba mme ha phatlalatswa disebediswa tse tsebisang mosebetsi wa ho lwantsha bobodu
Taolo ya tjhelete ka tsela e nepahetseng	Dikhomishenara Moifo Ofising ya Khomishene ya Tshebeletso ya	Ho hlahloba tshebediso ya ditjhelete le tshebediso ya bajete	Khomishene ya Setjhaba e fumane raporoto e hlwekileng ya diithahlobo tsa dibuka tsa ditjhelete moo ho hlakisitsweng ka

Ditshebeletso tsa bohlokwa	Basebedise	Maemo a jwale	Dikatlheho tse fihleletsweng ha jwale ha ho bapiswa le maemo a behilweng
	Setjhaba Bafani ba Ditshebeletso Mohlahlobikakaretso wa dibuka tsa ditjhelete Motshwara matlotlo Naheng Mafapha a mmuso	le hore e sebediswa hantle ho latela kamoo ho fanweng ka yona	seratswana se reng “dintlha tse ding” Ho ile ha tshwarwa dikopano tse Leshome le motso o le mong tsa Komiti ya Bajete ho tshohla bajete le dintlha tse ding tse amanang le yona
Ho fana ka tshehetso dipuisanong le ditsebisong ka ho sebedisa mekgwa e teng e jwaloka, ho phatlalatsa mosebetsi o etswang ke Khomishene ya Tshebeletso ya Setjhaba ka ho tshwara matsholo, dipontsho le phatlalatso ya diraporoto tse phethetsweng	Dikhomishenara Moifo/Basebeletsi Ofising ya Khomishene ya Setjhaba	Ho tshwarwe diketsahalo moo ho memuweng boraditaba ho tla sekaseka diraporoto tse phatladitsweng tsa Khomishene ya Tshebeletso ya Setjhaba Ho hlahisa le ho phatlalatsa diraporoto tsa Khomishene ya Tshebeletso ya Setjhaba ka nako	Mosebetsi wa Diphuphutso wa Khomishene ya Tshebeletso ya Setjhaba o fihleletse batho ka bophara ka ho sebedisa boraditaba, dipuisano le dipontsho hara tse ding Diraporoto tse rometsweng Palamenteng le Diketsamolaong tsa Diporofense di boetse di kentswe webosaeteng (www.psc.gov.za) bakeng sa hore setjhaba se di fihlele
Ho laola, ho tsitlalela le ho etsa bonnete ba tshebetso e potlakang ya motheo wa kaho wa Thekenoloji ya Ditsebisano, le ditshebeletso	Dikhomishenara Moifo/Basebeletsi Ofising ya Khomishene ya Setjhaba	Ho ile ha tshwarwa ditshebetso tsa Thekenoloji ya Ditsebisano ho latela maano a Thekenoloji ya Ditsebisano hammoho le ditlwaelo tsa tshebetso tse phethahetseng	Ho ile ha hlahiswa/bopuwa le ho kenya tshebetsong tsamaiso ya ho boloka ditsebisano ka mekgwa wa eleketeroniki sepheo e le ho tlisa taolo e tshwanetseng ho ya ka Mokgwa wa Tshebetso wa Ho Beha Pепенeneng ditaba tsa Ditjhelete hammoho le ho bopa leqephe la ho ngola la myDG.gov, e leng sebaka sa khomphutheng moo moifo o ka etsang ditshisinyo ho Molaodikakaretso ka sepheo sa ho thusa Ofisi ya Khomishene ya Tshebeletso ya Setjhaba ho ntlafatsa ditshebeletso tsa yona Ho ile ha kengwa tshebetsong Thekenoloji ya SMS ka sepheo sa ho hopotsa Dihloho tsa mafapha ho romela/tlisa Dihlahlobo tsa Tshebetso ya bona Khomisheneng ya Tshebeletso ya Setjhaba
Ho thaota le ho boloka moifo o tsebang mosebetsi ho etsa bonnete ba hore ho ba le phano ya ditshebeletso OPSC	Ho thonya ba tshwanetseng ho fumana molemo Balaodi ba mananeo	Ho thaota le ho kgetha ho etswe ho latela Leano la Ho Thaota le ho Kgetha	Ho ile ha hlophiswa le ho romela Raporoto ya Ho Kenya Tshebetsong Dithuso tsa Batho bakeng sa selemo sa ditjhelete sa 2009/10 le monyollotsweng/nkilweng Leanong la Dithuso tsa Batho la nako ya 2008-2012 Lefapheng la Tshebeletso ya Setjhaba le Tsamaiso. Dikgeo tsa mesebetsi di ile tsa tlatswa ka nako le ha ho ile ha emiswa nakwana taba ya ho di kwala tse ding kotareng ya boraro ya selemo sa ditjhelete sa 2009/10 ka lebaka la mathata a

Ditshebeletso tsa bohlokwa	Basebedise	Maemo a jwale	Dikatlho tse fihleletsweng ha jwale ha ho bapiswa le maemo a behilweng
			bajete. Esale ka la 31 Hlakubele 2010, basadi ba emetse 41% (16) tsa moifo ohle mme ke ba Tshebeletso e Phahameng Tsamaisong (SMS) mme palo yohle ya basadi e emetswe ke 55% (127). Ha jwale Khomishene ya Tshebeletso ya Setjhaba e hirile diqhwalala tse hlano. Sena se hlaloswa e le 2.2% ya moifo ohle mme ka tsela e jwalo sena se feta maemo a labalabetsweng naheng a 2% ka 0.2%

5. RE IKEMISEDITSE HO ETSANG HO NTLAFATSA DITSHEBELETSO TSA RONA

Melawana ya Tshebeletso ya Setjhaba e hloka hore SDIP e lekolwe botjha selemo se seng le se seng. Tekolo botjha ya selemo le selemo e etsa bonnete ba hore Khomishene ya Tshebeletso ya Setjhaba e tswela pele ho ntlafatsa tshebeletso ya yona. Ho latela Melawana ya Motshwari wa matlotlo, Ofisiri e Ikarabellang ya mokgatlo e lokela ho hlophisa leano le mawa bakeng sa Mokgwa wa Tshebediso ya Ditjhelete ya nako e Bohareng. Leano le Lewa la nako e Bohareng la Khomishene ya Tshebeletso ya Setjhaba e tataisa mosebetsi o etswang ke Khomishene ya Tshebeletso ya Setjhaba mme e sebetsa jwaloka motheo bakeng sa dihlahlobo tsa mosebetsi wa ba phehisang hodima nako e behuweng ya Mokgwa wa Tshebediso ya Ditjhelete ya nako e Bohareng. Leano le Lewa la nako e Bohareng bakeng sa dilemo tsa 2009/10 – 2011/12 le fana ka ditsebiso mabapi le mosebetsi oo Khomishene ya Tshebeletso ya Setjhaba ikemiseditseng ho o etsa nako e tlang.

SDIP bakeng sa selemo sa ditjhelete sa 2009/10 le Leano le Lewa la nako e Bohareng Bohareng di fumanaha webosaeteng ya Khomishene ya Tshebeletso ya Setjhaba bakeng sa selemo sa 2009/10 – 2011/12 , www.psc.gov.za. Ho ka boelwa ha etswa kopo ya dikhopi Molaoding: Ditshebeletso tsa Dipuisano le Ditsebiso, Mong. Humphrey Ramafoko. Dintlha tsa ho buisana le yena ke tsena: Mohala: (012) 352 1196, E-meile: humphreyr@opsc.gov.za. Dikomane tsena di a fumanaha ka bobedi ba tsona webosaeteng ya Khomishene ya Tshebeletso ya Setjhaba, www.psc.gov.za

6. MOKGATLO LE MOIFO

Khomishene ya Tshebeletso ya Setjhaba e thehilwe ka moifo wa palo e kana ka 248, ho kenyeletswa Dikhomishenara. Ho tlatsitswe palo ya dikgeo tsa mosebetsi tse 222. Moifo/basebeletsi ba arotswe ka dibaka ka mokgwa o latelang:

Sebaka	Palo ya basebeletsi
Ofisi Lebatoweng la Kapa Botjhabela - King William's Town	7
Ofisi Lebatoweng la Foreisetata - Bloemfontein	7
Ofisi Lebatoweng la Gauteng - Johannesburg	7
Ofisi e Phahameng - Pretoria	169
Ofisi Lebatoweng la KwaZulu-Natala - Pietermaritzburg	6
Ofisi Lebatoweng la Limpopo - Polokwane	7
Ofisi Lebatoweng la Mpumalanga - Nelspruit	7
Ofisi Lebatoweng la Kapa Leboya - Kimberley	7
Ofisi Lebatoweng la Leboya Bophirima - Mmabatho	6
Ofisi Palamenteng - Cape Town	2
Ofisi Lebatoweng la Kapa Bophirima - Cape Town	6
PALO YOHLE	231

Ka fatshe mona ho bontshitswe kamoo palo ya moifo/basebeletsi kaofela e arotsweng ka teng (ho kenyeletswa diqhwala) ka morabe le bong, ho latela makala a latelang a mesebetsi:

Makala mosebetsing (SASCO)	Banna				Basadi				Palo kaofela
	Maaforika	Barwa	Maindiya	Ba basweu	Maaforika	Barwa	Maindiya	Ba basweu	
Batsamaisi ba Phahameng	24	2	2	2	13	2	1	4	50
Batsamaisi ba bohareng	29	3	0	7	32	2	2	5	80
Taolo/ditlelereke	16	0	0	1	28	1	2	3	51
Tshebeletso le basebeletsi ba dithekiso, Basebeletsi ba dinako tsohle	16	1	0	0	27	5	0	0	49
Makala a Tlase mosebetsing	1	0	0	0	0	0	0	0	1
PALO YOHLE	86	6	2	10	100	10	5	12	231
Moifo/Basebeletsi ba qhwadileng	1	0	0	1	2	1	0	0	5

Ditsebiso tsa Tlatsetso

Ditho tse ding tsa moifo/basebeletsi ba rona di bua dipuo tse pedi kapa ho feta tsa semmuso mona Aforikaborwa ho tse leshome le motso o le mong, ke hore, Afrikaans, English, IsiNdebele, IsiSwati, IsiXhosa, IsiZulu, Sepedi, Sesotho, Setswana, Tshivenda, and Xitsonga.

7. BAJETE

Ka fatshe mona ke mokgwa oo bajete yohle ya selemo sa ditjhelete sa 2009/10 e sebedisitsweng ka teng, bajete yohle ya Khomishene ya Tshebeletso ya Setjhaba e ne e le R 131 841 000:

Lenaneo la 1: Tsamaiso	R 72 469 000
Lenaneo la 2: Boetapele le Ditshebetso tsa Botsamaisi	R 16 359 000
Lenaneo la 3: Tekolo le Hlahlobo	R 19 686 000
Lenaneo la 4: Diphuphutso le ho Lwantsha Bobodu	R 23 327 000
Bajete yohle ya mananeo	R 131 841 000
Meputso ya moifo/basebeletsi	R 87 568 000
Thupello	R 412 000

8. DINTLHA TSA HO BUISANA

Ho fumana ditsebiso ka botlalo, ka kopo buisana le
Mof. Bontle Lerumo

Motlatsi wa Molaodikakaretso: Ditshebeletso tsa Kgwebo/Koporasi

Nomoro ya mohala: (012) 352 1195

Aterese: Lebokose la Poraelete X121, Pretoria, 0001

E-meile: bontlel@opsc.gov.za

Dikhopi tsa diraporoto tsohle tse phatlaladitsweng ke Khomishene ya Tshebeletso ya Setjhaba di fumaneha webosaeteng ya Khomishene ya Tshebeletso ya Setjhaba, www.psc.gov.za. Diraporoto di boela di fumaneha Ofising e Phahameng ya Khomishene ya Tshebeletso ya Setjhaba le Diofising tsa Mabatowa.

9. RE FUMANWA KAE

OFISI E PHAHAMENG

Modulasetulo: Ngk. Ralph Mgijima

Molaodikakaretso wa Nakwana:

Mr Mashwahle Diphofa

Commission House

Corner Hamilton & Ziervogel Streets

PRETORIA

0083

Mohala: (012) 328 7690

Fekese: (012) 325 8382

OFISI PALAMENTENG

Sanlam Golden Acre Building

21st Floor

Adderley Street

CAPE TOWN

8001

Mohala: (021) 418 4940

Fekese: (021) 418 5040

DIOFISI MABATOWENG

Porofense ya Kapa Botjhabela

Khomishenara: Mong. S Mafanya
Molaodi wa Lebatowa: Mong. LB Mgengo
91 Alexander Road

KING WILLIAM'S TOWN

5601

Mohala: (043) 643 4704

Fekese: (043) 642 1371

Porofense ya Gauteng

Khomishenara: Ngk. RR Mgijima
Molaodi wa Lebatowa: Mong. TJ Matlhare
Ten Sixty-Six Building
16th Floor, 35 Pritchard Street

JOHANNESBURG

2001

Mohala: (011) 833 5721

Fekese: (011) 834 1200

Porofense ya Foreisetata

Khomishenara: Mong. P Helepi
Molaodi wa Lebatowa: Mof. MS Santho
62 Fedsure Building
3rd Floor, St Andrews Street

BLOEMFONTEIN

9301

Mohala: (051) 448 8696

Fekese: (051) 448 4135

Porofense ya Kapa Bophirima

Khomishenara: Sekgeo
Molaodi wa Lebatowa: Mof. C Julie
Sanlam Golden Acre Building
21st Floor, Adderley Street

CAPE TOWN

8000

Mohala: (021) 421 3980

Fekese: (021) 421 4060

Porofense ya Leboya Bophirima

Khomishenara: Sekgeo
Molaodi wa Lebatowa: Mof. KG Seabelo
Mmabatho Post Office Building
Ground Floor, University Drive

MMABATHO

2735

Mohala: (018) 384 1000

Fekese: (018) 384 1012

Porofense ya Limpopo

Khomishenara: Sekgeo
Molaodi wa Lebatowa: Mong. MM Chale
Kirk Patrick Building
40 Schoeman Street

POLOKWANE

0701

Mohala: (015) 291 4783

Fekese: (015) 291 4683

Porofense ya Mpumalanga

Khomishenara: Mong. DS Mkhwanazi
Molaodi wa Lebatowa: Mong. SW Mnisi
19 Russel Street

NELSPRUIT

1200

Mohala: (013) 755 4070

Fekese: (013) 752 5814

Porofense ya KwaZulu-Natala

Khomishenara: Mof. PM Tengeneni
Molaodi wa Lebatowa: Mong. BFM Khonjwayo
249 Burger Street

PIETERMARITZBURG

3201

Mohala: (033) 345 9998

Fekese: (033) 345 8505

Porofense ya Kapa Leboya

Khomishenara: Mong. K Mathews

Molaodi wa Lebatowa: Mong. J Malan

1st Floor, Woolworths Building

Corner Lennox & Chapel Streets

KIMBERLEY

8300

Mohala: (053) 832 6222

Fekese: (053) 832 6225